

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

בהעלותך

בדורנו זה מביאים הגאולה לכל הדורות

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לזכות

מרת שושנה בת חוה תחי'

ליום הולדתה לאויש"ט, ביום יו"ד סיון

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק

ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י משפחתה שיחיו

*

הי' שותף בהפצת "דבר מלכות"

לחשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים מל: 753-6844 (718)

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

משיחות ש"פ בהעלותך, י"ט סיון ה'תשס"א

– תרגום מאידית –

א. בפרשת בהעלותך ישנו חידוש לגבי כל שאר פרשיות התורה:

איתא בגמרא, שפרשת „ויהי בנסוע הארון“ (בפ' בהעלותך¹), „ספר חשוב הוא בפני עצמו“, ועפ"ז נמצא (כהדרשה המובאת שם בגמרא עה"פ² „חצבה עמודי שבעה“) שינשם „שבעה ספרי תורה“, כיון ש„פרשה זו (ויהי בנסוע הארון) ספר לעצמו, נמצא שלמעלה ספר לעצמו ושלמטה ספר לעצמו . . נמצא ספר וידבר (במדבר) נחלק לג' ספרים“, במילא ישנם „שבעה ספרי תורה“ (ארבעת הספרים – בראשית שמות ויקרא דברים, וספר במדבר שנחלק לג' ספרים). עפ"ז – החידוש בפ' בהעלותך הוא, שפרשה זו כוללת בתוכה „ג' ספרים“ (חלק הפרשה שלפני פ' ויהי בנסוע הארון, פ' ויהי בנסוע הארון, וחלק הפרשה שלאחרי זה).

ובזה ישנם כמה ענינים שצריך להבין: (א) דבר תמוה: על פי החלוקה ד„שבעה ספרי תורה“, נמצא שהספר הששי (הספר השלישי בספר במדבר, לאחר פ' ויהי בנסוע הארון) מתחיל ב„ויהי העם כמתאוננים“ – ענין בלתי רצוי שהביא לתוצאות שליליות („ותבערם אש גו"כ“), ואח"כ – בהמשך הענין

אודות חטא מרים, ולאחרי זה (אבל בפרשה שלאחרי זו³) אודות חטא המרגלים וכו'!

והחידוש בזה נראה גם בכך – שלכל הספרים יש שם, שנלקח מהתיבה הראשונה (או התיבות הראשונות) של הספר: בראשית (התיבה הראשונה שבספר), שמות (התיבה השני), ויקרא (התיבה הראשונה), במדבר (מהפסוק הראשון בספר), דברים (התיבה השני), וגם הספר השני בספר במדבר נקרא בשם „ויהי בנסוע הארון“, משא"כ הספר השלישי (בספר במדבר) – לא מצאנו שיקרא בשם (ספר) „ויהי העם כמתאוננים“ וכו"ב).

ועוד ואדרבה: התיבות הראשונות בספר זה מדברות אודות ענין בלתי רצוי. ועד שכל תיבה בפני עצמה מורה על ענין לא טוב; „ויהי“ – „כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא לשון צער“, „העם“ – „אין העם אלא רשעים“, „כמתאוננים“ – בפשטות ענין לא טוב (וכן בהמשך הכתוב: „כמתאוננים) רע באזני ה'“),

ולחעיר – זהו היפך הוראת התורה⁴ „חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה“.

(ב) בכלל הרי נחלקת התורה לחמשה חומשי תורה, חמשה ספרים. מהו החילוק

(1) שבת קטז, ריש ע"א. וראה גם מס' סופרים רפ"ו. ספרי פרשתנו עה"פ. ב"ר פס"ד, ח. ויק"ר פ"א, ג. פרש"י משלי ט, א.
(2) י, לה"ל.
(3) משלי שם.
(4) ראה גם חז"ג רנד, א: ואינון חמשה חומשי תורה ואי תימא שית אינון אלא שבע אינון.
(5) פרש"י שבת שם. וראה גם ב"ר ויק"ר שם.
(6) פרשתנו יא, א.

(7) שם יב, א ואילך.

(8) ר"פ שלח יג, א ואילך.

(9) מגילה י, ב. – וגם לפי מסקנת הגמ' שם, מובן לכאורה ש„ויהי“ הנאמר בנדו"ד הוא לשון צער.

(10) ספרי ופרש"י עה"פ.

(11) משנה ברכות נד, א.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תשנ"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת „האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה“.

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי „ועד להפצת שיחות“.

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט נגונים: שתי חוברות על הניגונים שנגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

„אהלי תורה“, ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך „אהלי תורה“, ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את „קונטרס בית רבינו שבבבל“

ושיחת ש"פ שופטים ה'תשס"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

גם בהזולת, ועד להפעולה בכל בנ"י¹⁹.

ועוד והוא העיקר – שעי"י ההוספה במצות הצדקה²⁰ ש"מקרב את הגאולה"²¹, ובפרט צדקת ארץ ישראל, מקרבים וממהרים ומביאים תיכף את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז תהי' ההתאחדות וההתכללות האמיתית דכל בנ"י, "שבעת הנרות", כמ"ש²² "עוד אקבץ עליו לנקבציו", שמתקבצים ונעשים מציאות אחת, "מגורת זהב כולה", "מקשה זהב עד ירכה עד פרתה מקשה היא".

ובפשטות – ש"בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"²³ מתקבצים מארבע

(19) ולהעיר, שבתבת, "כולל" מרומז שנוסף לכך שכל המשתתפים כבר הם כול אחד, משתדל כאו"א מהם להיות, "כולל" עוד משתתפים, ועד להכלל הכי גדול דכל בנ"י.

(20) ובאופן ד"בהעלותך את הנרות", "עד שתהא שלהבת עולה מאליה": "שלהבת" – שנתנית הצדקה היא באופן שנעשית, "מטבע של אש" (ראה לקו"ש חכ"ו ע' 299 ואילך. וש"נ), וב"מטבע של" אש" גופא עד ל"שלהבת"; "שלהבת" עולה – עלי' והוספה בנתינת הצדקה, הן בכמות והן באיכות; "שלהבת עולה" מאליה – שידו נעשית "יד המחלקת צדקה לעניים" (תניא פכ"ג) מאליה, ע"ד "מנפשי כרע" (כנ"ל בארוכה).

(21) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז.

(22) "שעי"י נז, ח.

(23) בא יו"ד, ט.

כנפות הארץ (מכל שבע, "מאשור וממצרים וגו'"²⁴) ובאים לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש, בית המקדש השלישי, שהוא גם משולש, כיון שכולל כל הבתי-מקדשות (גם בית ראשון ובית שני)²⁵, ורואים הדלקת המנורה ע"י אהרן בפועל ממש, ותיכף ומיד ממש – בין הערביים דיום הש"ק זה²⁶, לפני סעודה שלישית [הקשורה עם הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי]²⁷, ועאכו"כ לפני סעודה רביעית, "מלוה מלכה", "סעודת דוד מלכא משיחא"²⁸, רגל הרביעי שבמרכבה²⁹ [הקשורה עם הגאולה כפי שנמנית בתור גאולה רביעית (גאולה מארבע גלויות)³⁰], שבה יהי' "הכסא שלם"³¹, כסא של ד' רגלים³², תיכף ומיד ממש.

(24) ישעי' יא, יא.

(25) ראה חז"ג רכא, א.

(26) ראה רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ג הי"א: "אין מחנכין את המנורה אלא בהדלקת שבעה נרות" בין הערביים.

(27) ראה לקו"ש חכ"א ע' 84 ואילך. וש"נ.

(28) סידור הארז"ל במקומו. ועוד.

(29) זחר ח"א רמז, ב. ח"ג רסב, ב. ובכ"מ.

(30) ראה לקו"ש חט"ז ע' 91. וש"נ.

(31) פרש"י ס"פ בשלח.

(32) ראה צפע"נ עה"ת ר"פ ויצא. וש"נ.

ושכנתי בתוכם", "בתוך כל אחד ואחד מישראל"¹⁸, ובפרט הדלקת המנורה ("בהעלותך את הנרות") במשכן, המבטאת את התוכן הכללי של עבודת היהודי לעבוד את ה' (כדלקמן).

ובהקדמה: אע"פ שבבהעלותך – כבכל עניני התורה – ישנם ריבוי פירושים (ששים ריבוא פירושים¹⁹ ע"ד הפשט, הרמז, הדרוש והסוד²⁰), הרי לכל לראש ישנו הפירוש הפשוט ע"ד הפשט (אין מקרא יוצא מידי פשוט²¹), השייך לכאו"א מישראל ולכלל ישראל, האנשים הנשים והטף.

ולהעיר – זהו ענינו של פירוש רש"י – "אניני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא"²², המובן אפילו לבן חמש (כיון שהוא שייך ולומד) למקרא.

ומזה מובן, שאת (התורה מלשון) הוראה מ"בהעלותך את הנרות" לכאו"א מישראל צריכים (לכל לראש) ללמוד מהפירוש הפשוט בפרש"י על הפסוק,

(18) ראה ר"ח שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים – סט, ב). אלשיך עה"פ קרוב לסופו (ד"ה עוד יתכן). של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. לקו"ת פרשתנו לד, ד. ועוד.

(19) שער הגלגולים הקדמה יז. שער רוה"ק (קח, ב). לקוטי מהר"י שבסוף שער מרז"ל (פז, ב).

(20) וע"פ המבואר בכתהארז"ל שם שששים ריבוא פירושי התורה הם כנגד הששים ריבוא נשמות ישראל, יש לומר, שכל אחד מהששים ריבוא פירושים כולל ששים ריבוא פירושים פרטיים, כמו שהוא בנשמות ישראל, שכל א' מהששים ריבוא נשמות כוללת ששים ריבוא ניצוצות (תניא פל"ז – מה, א).

(21) שבת סג, א. וש"נ.

(22) פרש"י בראשית ג, ח, ג. כד. ועוד.

(23) ובפרט ע"פ דיוק לשון רש"י, "לא . . אלא" – דלשון זה מורה שהוא ענין לעיכובא (ראה תוד"ה מתני' – מנחות פג, סע"ב).

והחידוש דשבעה ספרי התורה.

(ג) כיון שהחלוקה דספר במדבר לג' ספרים – שכתוצאה ממנה מתחלקת כל התורה לז' ספרים – היא בפ' בהעלותך דוקא, צריך לומר שיש ביניהם שייכות (תוכנית).

בפשטות השייכות ביניהם מובנת מכך שהמנורה – "בהעלותך את הנרות"¹² – קשורה עם ענין התורה (תורה אור¹³); וכשם ש"בהעלותך את הנרות" מורכב מ"שבעת הנרות"¹², כך גם התורה נחלקת ל"שבעה ספרי תורה"¹⁴ (כנגד השבעה נרות)¹⁵. מהי השייכות בתוכן הענינים, וכיצד זה מתאים עם החלוקה דחמשה חומשי תורה.

ב. ויובן זה ע"פ הביאור בתוכן וההוראה מ"בהעלותך את הנרות" בכלל.

כידוע, כל עניני התורה (תורה מלשון הוראה¹⁶) הם הוראה ליהודי בעבודתו. ובפרט הענינים הקשורים עם העבודה במשכן – המשתקפים בעבודת כאו"א מישראל, כמ"ש¹⁷ "ועשו לי מקדש

(12) ריש פרשתנו (ח, ב).

(13) משלי ו, כג.

(14) וכשם שכל שבעת הנרות הם חלק ממנורה אחת, "מקשה זהב עד ירכה עד פרתה מקשה היא" (פרשתנו שם, ד), כמו"כ כל חלקי התורה (ז' ספרי תורה) הם "מפי הגבורה והכל תורת ה' תמימה טהורה וקדושה אמת כו'", "ואין הפרש בין . . ותמנע היתה פילגש (וישלח לו, יב) ובין אנכי ה' אלקיך (יתרו כ, ב). ואתחנן ה, ו) כו'" (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק יסוד הח'. וראה סנהדרין צט, ב).

(15) ראה ד"ה בהעלותך – באוה"ת פרשתנו (ע' שכב). תרל"ד (ע' רלז). תרע"ח (ע' שמג). וראה גם אוה"ת לך תרפג, א. חנוכה תתקלא, א. (16) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה חז"ג נג, ב.

(17) תרומה כה, ח.

שהעולם נעשה - בלשון הידוע²⁴ - דירה לו יתברך בתחתונים, "מנורה מאירה" שדולקת ומאירה באור אלקי.

והאופן בו צריך לבצע עבודה זו - הוא, כפי שרש"י מפרש: "צריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה": אע"פ שהדלקת והעלאת הנרות באה ע"י היהודי המדליק את הנרות ע"י אהרן הכהן, הרי תוכן המצוה הוא שהנר יודלק באופן שאח"כ יאיר מעצמו, שלהבת האש עולה "מאליה", ואינה צריכה לפעולה וסיוע של מדליק הנרות.

וכן הוא גם בעבודת השם: אע"פ שהקב"ה נותן כחות ליהודי לעשות עבודתו ("הקב"ה עוזרו"²⁵), ב"נר מצוה ותורה אור" [נוסף על כך שהוא עשה ו"הדליק" את ה"נר ה' נשמת אדם", והורידה למטה], וכמו"כ מקבל יהודי כחות מאהרן הכהן (רועה ישראל) שמדליק את "נר ה'" למטה, וגם כחות מהוריו ומחנכיו, ומאנשים אחרים סביבו (ובלשון הכתוב²⁶ - "איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק") - אעפ"כ, שלימות ואמיתות העבודה היא בכך, ש(לאחרי שהוא "מודלק" ע"י אחרים) הוא נעשה "שלהבת עולה מאליה", ז.א. שה"נר מצוה ותורה אור" חודר בו כל כך, עד שזה מאיר ממנו - מציאותו (כנשמה בגוף) - עצמו ("מאליה"), כך שאינו צריך לפעולת המשפיע ("מדליק הנר"), בהיותו "שלהבת עולה מאליה".

ג. ובפרטיות לשון רש"י - "שלהבת עולה מאליה":

- (31) ראה תנחומא נשא טז. שם בחוקתי ג. במדבר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.
(32) סוכה נב, ב. קידושין ל, ב. וראה תניא פ"ג (יח, א).
(33) ישע"י מא, ו.

שמוכן לכלל ישראל, ובמילא מובן שגם ההוראה מזה שייכת לכא"א מישראל, האנשים הנשים והטף, גם בתחלת עבודתו (עוד קודם שמגיע לדרגות הנעלות יותר בלימודו ובעבודתו).

ג. על "בהעלותך" מפרש רש"י: "על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתן לשון עלי", שצריך להדליק עד שתהא²⁷ שלהבת עולה מאליה".

ביאור ההוראה שבזה:

"בהעלותך את הנרות" בכלל מבטא את כללות העבודה של יהודי לשמש את קונו²⁸: העבודה²⁹ ד"הדלקת" ה"נר ה' נשמת אדם"³⁰ בהאור ד"נר מצוה ותורה אור"³¹, ועי"ז תאיר באורה, ותאיר את כל מציאותו, גופו וחלקו בעולם - "כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו"³², ותאיר גם את האנשים סביבו, עד - הארת כל העולם כולו (ממנה אורה יוצאה לכל העולם³³) - עם "נר מצוה ותורה אור", וכזה אור שמקשר - מצוה מלשון צוותא וחבור³⁴ - את העולם הגשמי עם הקב"ה (כביכול), באופן

- (24) שבת כא, ס"א (נעתק לקמן הערה 39).
רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ג ה"ו.
(25) ע"פ ל' חז"ל - משנה וברייתא סוף קידושין.
(26) בהבא להלן, ראה לקו"ת ריש פרשתנו (כט, ג ואילך). ובכ"מ. וראה גם שיחת ש"פ בהעלותך תשמ"ח (סה"ש ח"ב ע' 482). תשמ"ט (סה"ש ח"ב ע' 523 ואילך). תשנ"ג (סה"ש ח"ב ע' 504-5).
(27) משלי כ, כו.
(28) אבות פ"ב מ"ב (שלומדים בשבת זה). משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סר"א. שו"ע אדה"ז שם סקני"ו ס"ב.
(29) ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה. רש"י כת"י מנחות פו, ב (ד"ה ואטומים).
(30) לקו"ת בחוקתי מה, ג. ובכ"מ - נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ג ע' עב הערה 55.

נשיאי הכלל, רבותינו נשיאינו שבכל דור, מאדמו"ר הזקן ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, כי, "הנשיא הוא הכל"³⁵, להיותו "ראש בני ישראל", בדוגמת ה"ראש" שכולל החיות דכל אברי הגוף, וממנו מתפשטת החיות לכל אברי הגוף, ועל ידו נעשית ההנהגה דכל הגוף³⁶, ודוגמתו בנמשל, שעל ידי נשיא הדור נמשכים כל ההשפעות הרוחניים והגשמיים³⁷ לכל אנשי הדור, ועוד ועיקר, שעל ידו מתאחדים ומתכללים כל אנשי הדור להיות "מנורת זהב כולה" בפועל ובגלוי³⁸, ועד ש"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", שנעשים מוארים

וחדורים בהאור דפנימיות המנורה, "פנימיות רצון העליון", שנמשך ומאיר ע"י פנימיות התורה שנתגלתה בתורת החסידות דרבותינו נשיאינו, שעל ידה נעשית האחדות דפנימיות (סתים) הנשמה עם הפנימיות (סתים) דהקב"ה³⁹.

ד. ויה"ר שכא"א מהמשתתפים ועוזרים ומסייעים (בנשמתם בגופם ובמומנם) לכולל חב"ד יהי בעצמו בבחינת "כולל חב"ד", עי"ז שעבודתו הפרטית תהי' באופן ד"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", ויפעל כן

(14) פרש"י חוקת כא, כא.

(15) ראה תניא פ"ב.

(16) ומודגש בפרשת השבוע - שכשומר משה "מאין לי בשר לתת לכל העם הזה", השיב לו הקב"ה "אספה לי שבעים איש גו' ואצלת מן הרוח אשר עליך ושמת עליהם וגו'" (יא, יג ואילך), היינו, שגם השפעת בשר גשמי צ"ל באמצעות משה דוקא (ראה לקו"ת פרשתנו לא, ד. לג, ב. סה"מ ת"ס ע' קיב. סה"מ קונטרסים ח"ב שלג, ב. ועוד).

(17) כמודגש בהתחלת הכתוב, "ראיתי והנה מנורת זהב כולה".

(18) ראה זח"ג עג, א. לקו"ת ויקרא ה, ג. נצבים מו, א. ובכ"מ.

פני המנורה יאירו שבעת הנרות" - שהעבודה בפרטי שבעת המדות מוארת וחדורה בהכלל (העצם) דהנשמה, ועד לשרש הנשמה כפי שמושרשת בעצמותו ית' ("פני המנורה").

ג. ויש לומר, שענין זה שייך ומודגש במיוחד ב"כולל חב"ד":

לכל לראש בהשם "כולל חב"ד": "חב"ד", חכמה בינה דעת - הם השורש ומקור דשבעת המדות⁴⁰, "שבעת הנרות". ו"כולל חב"ד" - הוא הכלל דחב"ד ובמילא גם הכלל דשבעת המדות (נרות), כללות המנורה.

ועוד ועיקר - בהעבודה ד"כולל חב"ד": תוכן העבודה דכולל חב"ד היא העזר והסיוע (לכא"א מישראל אנשים נשים וטף, עזר גשמי, צדקה כפשוטה, ועזר רוחני, צדקה רוחנית, ע"י הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, שע"י נעשית ההתאחדות וההתכללות דכל בני ("כולל"), הן בצדקה גשמית⁴¹, ש"מתוך שגומל חסד בגופו לחבירו הוא מכיר שהוא אוהבו ובא לידי אחוה ושלום"⁴², והן (ועאכ"כ) בצדקה רוחנית, שעל ידה נעשית האחדות וההתכללות דכל בני ("כולל") עם הקב"ה, באופן ש"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות".

ויש להוסיף, שהענין ד"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" נעשה ע"י

- (11) ראה תניא פ"ג: "חב"ד נקראו אמות ומקור למדות כי המדות הן תולדות חב"ד".
(12) ומעלה יתירה בצדקת ארץ ישראל שבה מודגשת ביותר אחדותם של כל בני, כיון שלכא"א מישראל יש חלק בארץ ישראל (ד' אמות או אמה אחת), כפי שמצינו להלכה בנוגע לפרוובול (ראה לקו"ש ח"כ ע' 309 בהערות. ויש"ג).
(13) פרש"י ברכות ה, רע"א.

וה, שלהבת עולה" - „מאלי": זה נעשה הטבע והמציאות שלו שמאיר מעצמו.

ולזה צריכים להיות כל התנאים בכדי שהנר יהי כלי מוכשר להיות נר דולק מאליו, עיי' שיש לו פתילה ושמן שמוכן („בטל") לקבל את האור [כמבואר בפרטיות במשנה ובגמרא בפרק והסוגיא ד, במה מדליקין ובמה אין מדליקין]³⁹, ועד"ז בעבודת השם - הכשרת וביטול האדם שיוכל לקבל ולהכיל את האור ד, „נר מצוה ותורה אור", באופן שהוא נעשה „שלהבת . . מאלי" בוערת, ובאופן של עלי⁴⁰.

ה. ועבודה זו - באופן ד, שלהבת עולה מאלי" - צריכה להיות הן בנוגע לעצמו, הן בנוגע לעבודה עם אחרים, והן בנוגע לעבודה בעולם (כדלקמן ס"ה).

בנוגע לעבודה עצמו:

הגם שעבודת היהודי ב, „נר מצוה ותורה אור" מתחילה ובאה בכחו של הקב"ה ושל הוריו - ב' השותפים בהולדתו (ומחנכיו) - ה"ז צריך לחדור בו לגמרי, שנעשה „שלהבת עולה מאלי".

וכפי שהוא ב, „תורה אור": לאחר שבתחלת לימוד התורה מקבל יהודי

„שלהבת": לפני שהנר נדלק ישנו נר, כלי, שמן ופתילה⁴¹, אבל אין זה מאיר. עבודתו של יהודי היא שהוא מדליק את הנר, באופן שנעשה שלהבת, נר מאיר, שזוהר ומאיר את הסביבה. ולא רק נר קטן, אלא שלהבת.

„עולה": עבודתו להאיר כ, „שלהבת" ב, „נר מצוה ותורה אור" צריכה להיות באופן, שאין הוא נשאר לעמוד במקומו, אלא הארתו היא מתוך תנועה מתמדת של הליכה ועלי' („מעלין בקודש"⁴²): נוסף על כך שישנה אצלו המעלה של הליכה בכלל (שהיא למעלה מעמידה (אפילו מעמידה בתוקף), ובלשון ההפטורה⁴³: „מהלכים בין העומדים"⁴⁴), הליכתו היא באופן ד, „עולה": יכולה להיות הליכה שהיא באורך וברוחב, ז.א. הליכה באותו „שטח" וסוג עבודה, אלא שהיא באופן דהתפשטות לאורך ורוחב; הפירוש ד, „עולה" הוא, שהוא עולה מעל השטח והדרגא שבה ה" עד אז [וכפי שהוא בשלהבת בפשטות⁴⁵] - סוג עבודה נעלה יותר.

(34) ראה לקו"ת פרשתנו לג, ג.

(35) ברכות כה, א. וש"נ.

(36) זכרי' ג, ז.

(37) ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך).

לקו"ת שלח לח, ד. שה"ש כ, ב. ובכ"מ.

(38) ראה תניא רפ"ט, בביאור הכתוב „נר ה' נשמת אדם", „שיראלי הקרובים אדם נשמתם היא למשל כאור הנר שמתנענע תמיד למעלה בטבעו [„מאלי"] מפני שאור האש חפץ בטבע ליפרד מהפתילה ולידבק בשרשו למעלה ביסוד האש הכללי שתחת גלגל הירח כו". וראה ד"ה כבוד מלכותך תרס"א (ע' קעו), שטבע העלי' שבאור הוא לא (כדבר נוסף עליו) מפני שמרגיש את מעלת מקורו, אלא מפני ביטולו והעדר מציאותו (וראה לקו"ש ח"ו ע' 112). ועפ"ז מובן מ"ש בהערה 40 (ולקמן בפנים), ש„עולה מאלי" הוא העלי' למעלה מטבעו.

(39) שבת כ, ב ואילך. - ובגמ' שם כא, א (וכן ברמב"ם שבהערה 24): פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת אין מדליקין בהן במקדש . . שתהא שלהבת עולה מאלי' ולא שתהא עולה על ידי דבר אחר.

(40) והגם שענין העלי' מורה שהוא עולה ויוצא ממצאותו הקודמת, ובמילא אין זה, לכאורה, ענין של „מאלי" (מציאותו עצמה) - הרי אמיתית מציאותו („מאלי") של יהודי היא - שהוא „עולה" תמיד (מפני ביטולו להקב"ה). וראה שחת ש"פ בהעלותך תשמ"ט (ס' השיחות ח"ב ע' 528 ואילך). ד"ה בהעלותך תשכ"ט ס"ט (סה"מ מלוקט ח"ה ע' שב).

חלק משיחות ש"פ בהעלותך, י"ט סיון ה'תשנ"א

- ע"ד כולל חב"ד -

„שבעת הנרות" - קאי על נשמות ישראל כפי שנחלקים לו' סוגים, „כי הנשמה קרוי' נר, כמ"ש נר ה' נשמת אדם"⁴⁶, שדולק ומאיר (באופן ד, „בהעלותך", „עד שתהא שלהבת עולה מאלי"⁴⁷, „כנ"ל בארוכה) ע"י „נר מצוה ותורה אור", וכיון שיש „ז' מדרגות בעבודת ה', יש עובד מאהבה וכו"⁴⁸, כנגד שבעת המדות, מתחלקים נשמות ישראל לו' סוגים, „שבעת הנרות".

ו„מנורה", „מקשה זהב עד ירכה עד פרחתה מקשה היא"⁴⁹ - קאי על כללות נש"י, „מנורת זהב כולה"⁵⁰ (כמ"ש בהפטורה דפרשתנו - בהעלותך).

ותוכן הציווי ד, „אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" - שכל פרטי הענינים ד, „שבעת הנרות", ז' הסוגים דנשמות ישראל שמתחלקים לו' מדרגות בעבודת ה', יתאחדו ויתכללו בה „מנורה" שהיא ה„כלל" דשבעת הנרות, עד ל, „פני המנורה", הפנימיות דהמנורה, „פנימיות רצון העליון הנמשך ומאיר מול פני המנורה"⁵¹.

ויש להוסיף, שענין זה שייך גם בכאו"א מישראל בפרט - כי, בכל נשמה פרטית ישנם כל ז' המדות שכנגדם הם ז' אופני העבודה דשבעת המדות, היינו, שבכל נר („נר ה' נשמת אדם") ישנם בפרטיות „שבעת הנרות"; ועז"נ „אל מול

א. בקשר למסיבת המלוה מלכה לטובת המוסד כולל חב"ד שמתקיימת במוצאי ש"ק פרשת בהעלותך - יש להזכיר ולעורר ע"ד גודל המעלה והחשיבות דכולל חב"ד:

ידוע ומפורסם ע"ד גודל החיבה וההשתדלות של רבותינו נשיאנו לטובת כולל חב"ד, החל מאדמו"ר הזקן, מייסד הכולל ונשיאו, אשר „ככו"כ אגרות קודש שליו הפליא והגדיל במעלת הצדקה דכולל חב"ד, „צדקת ארץ הקודש", וחלקם נדפסו ביחד עם ספר התניא (ע"י בני הגאון המחבר) בתור חלק רביעי דספר התניא⁵², ובהמשך לזה השתדלו לטובת כולל חב"ד כל רבותינו נשיאנו (ממלאי מקומו גם בנשיאות הכולל) בדורות שלאח"ז, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

וכיון שבהשגחה פרטית מתקיימת המסיבה לטובת הכולל במוצאי ש"ק - יש לקשר זה עם פרשת השבוע, פרשת בהעלותך, כדלקמן.

ב. „בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות":

(1) ראה לדוגמא אג"ק אדה"ז ס"א. ס"ג-ה. ועוד.

(2) ראה תניא אגה"ק ס"ד: „צדקת א"י (שהיא צדקת ה' ממש, כמ"ש תמיד עיני ה' אלקין בה, והיו עיני ולבי שם כל הימים, והיא שעמדה לנו לפדות חיי נפשנו כו". ושם ס"ח: „זריעת הצדקה . . שזורעין באה"ק התחתונה . . שהזריעה נקלטת תיכף ומיד בארץ העליונה בלי שום מניעה ועיכוב בעולם מאחר שאין שום דבר חוצץ ומפסיק כלל בין ארצות החיים כי זה שער השמים, משא"כ בחו"ל".

(3) פרשתנו ה, ב.

(4) משלי כ, כו.

(5) לקו"ת ריש פרשתנו.

(6) פרש"י ריש פרשתנו.

(7) משלי ו, כג.

(8) פרשתנו שם, ד.

(9) זכרי' ד, ב.

(10) לקו"ת שם, ל, סע"ד.

מהתורה וממלמדו ורבו שלומד עמו תורה – ה"ה צריך אח"כ להתייגע בהבנת התורה בהבנה והשגה שלו עצמו, עד שזה יחקק בזכרונו ובשכלו, ועד לאופן שהתורה מתאחדת עמו (ואין הוא צריך עוד לרבו), עד ש"נקראת על שמו"⁴¹ כיון ש"תורה דילי" היא"⁴² ("מאלי"), עד שאדרבה – הוא נעשה מחדש ומשפיע בתורה, באופן ד"שלהבת עולה מאלי".

[ובכללות יותר – החידוש דמתן-תורה: אע"פ שהתורה ניתנה ע"י הקב"ה לבנ"י ובכחו של הקב"ה יכולים בנ"י ללמוד תורה (בדוגמת מה ש"בהעלותך את הנרות" הוא דוקא בכח המדליק), הרי היא ניתנה באופן שהתורה, "לא בשמים היא"⁴³, ונמסרה דוקא לבנ"י נשמות בגופים, ודוקא ב"ד שלמטה בכח לפסוק הלכה"⁴⁴, עד שהקב"ה בעצמו כביכול וב"ד שלמעלה באים לשמוע איך הוא הפס"ד למטה"⁴⁵, וקוב"ה, "קא חיין ואמר נצחוני בני נצחוני"⁴⁶ – כיון שהתורה (שבמנורה) למטה נעשית באופן ד"שלהבת עולה מאלי".]

ועד"ז בלימוד שלו עצמו: הוא לומד ענין בתורה ריבוי פעמים כבימיהם – "שונה פרקו מאה פעמים"⁴⁷, כפי שהיתה הרגילות בימיהם (בזמן הש"ס)⁴⁸ – עד שזה נחמק בזכרונו, באופן שאין הוא צריך ללמוד זאת פעם נוספת, אלא

"מאלי" – ה"ז נזכר בשכלו וזכרונו; [ואעפ"כ צריך הוא ללמוד פעם נוספת (מאה פעמים ואח"כ)⁴⁷ – לא משום שחסר ב"מאלי" (דאדרבה: ה"מאלי" אצלו היא בשלימות, הרגל נעשה טבעי)⁴⁹ (שני"ס), אלא בכדי לשנות ולהוסיף על רגילותו]⁴⁸ – (שאו הוא נקראי"⁵¹ "עובד אלקים").

ועד"ז גם ב"נר מצוה", קיום המצוות: שלימות העבודה היא כאשר הוא מרגיל את גופו הגשמי לקיים מצוות, באופן ד"מאלי" – ע"ד "כי מטא למודים מנפשי" כרע"⁵² [וביחד עם זה אין זה באופן ד"מצוות אנשים מלומדה"⁵³, אלא באופן ד"מעלין בקודש"⁵⁵ (בהידור מצוות וכיו"ב)].

ונוסף על כך שעבודתו בתומ"צ צריכה להיות באופן ד"שלהבת עולה מאלי", כך צריך להיות גם בנוגע לעבודתו בעניני הרשות (כל מעשיך יהיו לשם שמים ובכל דרכיך דעהו)⁵⁸ – שמציאותו בכל המעט-לעת (לא רק בזמן התורה והתפלה וקיום המצוות) תדורה כ"כ ב"שויתי ה' לנגדי תמיד"⁵⁴, עד שב"כל מעשיך" ו"כל דרכיך", בכל הענינים שהוא עושה – גם כאשר הוא אוכל וישן ומתעסק עם עסקיו בעניני העולם – הרי הוא "שלהבת עולה

(49) תניא פמ"ד (סג, ב).

(50) תניא פט"ו שם. שם ספ"ד. שבילי אמונה נתיב ד שער ב. שו"ת הרמ"ע מפאנו סל"ו.

(51) מלאכי ג, יח. חגיגה שם.

(52) תורה עיון – שבת קיה, ב, מירושלמי ברכות פ"ב סה"ד.

(53) ישעי' כט, יג. ובתניא פל"ט (נג, ב): פי' מחמת הרגל שהורגל כו'. וראה תו"א ר"פ וראה (נה, ב). המשך תרס"ו ע' שיד ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב שטז, ב.

(54) תהלים טז, ח. וראה שו"ע או"ח רס"א.

שו"ע אדה"ז שם ס"ו.

(עכ"פ בתושב"כ, שבה יוצאים יד"ח אפילו כאשר לא ידע מאי קאמר¹²⁷),

ובמיוחד – ע"י ה"קול קורא" שלו ד"לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹²⁸, וההכרזה¹²⁹ שצריכים רק "לצחצח את הכפתורים", ולאחרי' – ההודעה שכבר סיימו גם את זה, וצריך להיות רק "עמדו הכן כולכם"¹³⁰ ללכת לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.

ולכן – ה"ז צריך להוסיף עוד יותר חיות ושמחה בסיום העבודה דהכנת עצמו באופן ד"עמדו הכן כולכם" להגאולה, ובפרט – ע"י הוספה ב"נר מצוה ותורה אור" ובאופן שזה יגיע ויאיר בכל הסביבה. עד – בכל העולם כולו.

ותיכף ומיד ממש – הולכים כולם לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש (השלישי) ולקדש הקדשים, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹³¹.

(127) שו"ע אדה"ז חאו"ח ס"ג. הל' ת"ת שלו פ"ב סי"ב-יג.

(128) נדפסו באגרות קודש שלו ח"ה ע' שסא ואילך. שעו ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך.

(129) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(130) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד

ע' רעט. "היום יום" טו טבת. ובכ"מ.

(131) בא י, ט.

כמבואר בחותם מסכת סוטה, וגם המעלות דדור זה באים כהמשך להדורות שלפני זה, ומקבלים את כל הכחות ואת ריבוי העבודה בתומ"צ מהדורות שקדמו, עד שה"הדלקה" דה"נרות" דדור זה באה כתוצאה מהעבודה וההדרכה דהדור שלפני זה וכו' – ישנו אבל הכח, שלאחמ"כ אבל מיד – תהי' "שלהבת עולה מאלי".

ואדרבה: דוקא העקב שברגל, הדור הכי אחרון, יש בכחו להיות "עולה מאלי" ולהעלות את כל הדורות שלפני זה, ע"ז שהדור האחרון דהגלות נעשה הדור הראשון דהגאולה – הגאולה לכל בנ"י במשך כל הדורות!

ובפרט שהרועה¹²⁵ אהרן הכהן שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – הראה בגלוי את אהבתו לכל בנ"י, כולל – "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", ע"י פעולותיו הרבות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה [ובפרט ע"פ הידוע¹²⁶ שבדורנו זה אין כאלו ע"ה כבודות הראשונים, כיון שכיום יש לכאור"א מישראל שייכות וידיעה בתורה

(125) שכן נקרא אהרן במקרא מפורש "שלשת הרועים" (זכרי' יא, ח. וראה תענית ט, סע"א).

(126) ראה תו"א מקץ מא, א. סה"מ תקס"ח ח"ב ס"ע תרמט ואילך.

(41) ע"ז יט, א.

(42) קידושין לב, ריש ע"ב (וראה בפרש"י שם).

(43) נצבים ל, יב.

(44) ב"מ נט, ב. שבת פט, א. שמו"ר פט"ו, ב.

וראה ב"מ פו, א: מאן נוכח רבה בר נחמני (וראה כס"מ להרמב"ם הל' טומאת צרעת ספ"ב).

(45) שמו"ר שם. דבר"פ פ"ב, יד.

(46) ב"מ שם.

(47) חגיגה ט, ב.

(48) תניא פט"ו (כא, א).

כפורים). ובפרט ע"פ הידוע המעלה הגדולה בעשרים – בגימטריא כתר¹¹⁴. ויש לומר שזהו ע"ד המעלה דתשובה בעבודת הצדיקים (לאתבא צדיקא בתיובתא¹¹⁵).

ולחוסף בהשייכות „מלכות פולין“ דוקא: ידוע שבעת שראשוני היהודים באו לגור בפולין, אמרו ש„פולין“ הוא מלשון „פה לין“, שכאן ילוננו בזמן ומקום הגלות^{116*}. [וזהו הטעם האמיתי לכך שאותה אומה קראה כן למדינה – דאע"פ דאיהו לא חזו מזלייהו חזו¹¹⁷].

ולחוסף, שלינה היא בלילה דוקא, שחושך הגלות הוא בדוגמת ענין הלילה¹¹⁸. זא. שהפירוש ד„פה לין“ הוא – שהמגורים במקום זה הם רק ענין של לינה, בזמן הגלות, אבל לאח"ז יצאו מכאן ויבואו למקום האמיתי של כאו"א מישראל – ארץ ישראל, בגאולה האמיתית והשלימה. אבל לאידך גיסא – הרי זה בכל זאת באופן ד„לין“, דאע"פ שעדיין נמצאים בגלות הרי הקב"ה עוזר וישנו מקום ללון במנוחה (לפי ערך).

– כפי שהי' בשנים הטובות בפולין, שבנ"י גרו שם במנוחה¹¹⁸, ובזמנים מיוחדים – באופן ש„כל שרי המדינות

(114) לקו"ת שה"ש לה, ג.

(115) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב, ובכ"מ. וראה חז"ג קנ"ג, ב.

(116*) וראה סה"מ תקס"ה ח"א ע' קו"ק. אוה"ת וישב (כרך ו') תתרפ"ב, סע"ב.

(117) ראה מגילה ג, א. סנהדרין צד, רע"א.

(118) ראה חז"ג סו, ריש ע"ב. ועוד.

(119) ראה שו"ת הרמ"א סצ"ה: עדיף טפי פת

חריבה ושלוח במדינות אלו [פולין] . . אשר אין

שנאתם גברו עלינו כמו במדינת אשכנז, מי יתן

והי' עד ביאת משיחנו. וראה גם תשובות מהר"ם

מיינץ סס"א: ביושבי תחת המלך מפולין מלכות

קרקוב וסביבותי' אשר מקדם ומאז חשבו לפליטה

לבני גולה.

גו' מנשאים את היהודים¹¹⁹, כידוע שכמה משרי הממשלה נהגו לתת את נכסיהם בידי יהודים [„משה'קע" – כפי שהגויים קראו להם, דמוליהו חזו בחי' משה שבכאו"א מישראל¹²⁰] שהיהודים ינהלו אותם, ובנ"י ניצלו זאת לענינים טובים וקדושים לפי דעתם דבנ"י ושכלם (לדעתך), ע"ד „ונצלתם את מצרים“¹²¹ (היפך ממה שהגויים נצלו את הנכסים כאשר היו בידיהם, כידוע).

ומזה ישנו רמז בעבודת השם (כידוע¹²² שצריכים ללמוד הוראה מכל דבר ששומעים או רואים): לכל לראש על יהודי לדעת, שגלות היא חושך ולילה, ורק שלנים שם (אבל אין זה המקום והמצב האמיתי שלו). וביחד עם זה – צריך לדעת שיש לנצל את ה„פה לין“ גופא (באופן ד„עולה מאלי“) לטוב וקדושה – עד שאצל היהודי נעשה לא איברי לילה אלא לגירסא¹²³ – ע"י ניצול המנוחה שבמקום (להוספה ב)לימוד התורה, כולל גם בפשטות במדינת פולין בפשטות – לספק במקום שדרוש רב ומורה דרך, וכאלו שיתעסקו להתחזיר בתשובה את בנ"י הדרים שם וכו'.

יד. ובכל זה מתוסף הדגשה יתירה בדורות האחרונים, בעקבתא ועקבתא דעקבתא דמשיחא ובפרט בדורנו זה, הדור האחרון של הגלות:

אע"פ ש„אכשור דריי¹²⁴ (בתמי'), ובפרט בעקבתא דעקבתא דמשיחא

(119) אסתר ט, ג.

(120) ראה תניא רפמ"ב.

(121) שמות ג, כב.

(122) כש"ט סקצ"ו ואילך. וש"נ.

(123) ראה עירובין סה, א. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג

הי"ג.

(124) יבמות לט, ב. וש"נ.

דיש האמיתי – אזי עבודת היהודי בתומ"צ (קיום רצון ה') אינה כדבר נוסף, מיד בפעם הראשונה (אפילו ללא העבודה דהרגל נעשה טבע), כיון שמציאותו עצמה קשורה עם יש האמיתי, ואצל הקב"ה כביכול אין חילוק בין הפעם הראשונה ופעם השני', השלישית וכו'.

ויש לומר, שסדר העבודה צריך להיות, שתחילה – בתחילת העבודה (כאשר הגוף מעלים על אור הנשמה ותומ"צ), צריכה העבודה להיות באופן דהרגל נעשה טבע, ע"י זיכרון הגוף; ועי"ז מגלים – את כח העצמות בגוף היהודי.

ז. וע"ד כפי שהוא בנוגע לעבודת האדם (עם עצמו ועם אחרים) – כך צריך להיות גם בנוגע לעבודה בעולם:

עי"ז שיהודי מקיים מצוה עם דבר גשמי שבעולם (ורוב מצוות הן דוקא בדברים גשמיים⁵⁷) – נעשה בירור וזיכרון בדבר הגשמי, עד שבכמה ענינים ה"ז נעשה חפצא של קדושה (כבמצות מילה וכיו"ב).

והגם שקדושת החפצא נעשית דוקא ע"י האדם המקדש את הדבר, דוקא ע"י האדם המקיים את המצוה – אבל אח"כ נקבעת הקדושה בהדבר הגשמי, באופן שגם לאחר (זמן) קיום המצוה וקידוש החפצא, נשארת שם הקדושה⁵⁸ [ועד"ז הבירור וזיכרון בכל הדברים הגשמיים שבהם מקיים מצוה], באופן ד„מאלי“.

ועד יתירה מזה, שיש בכחו של החפץ שאדם יעשה עמו שבועה בנקיטת חפץ של

מאלי⁵⁹, מעצמו מתנהג הוא בכל הענינים „לשם שמים“ ו„דעהו“.

וכך צריך להיות גם בנוגע לעבודתו עם אחרים⁵⁵: השפעה אמיתית ומושלמת על הזולת, היא דוקא כאשר הוא נעשה „שלהבת עולה מאלי“ – שגם כאשר המשפיע והרב הולך, נשאר הוא מעצמו נר מאיר ב„נר מצוה ותורה אור“ ובדברי הרשות (לא רק במעשה אלא גם במחשבה ודיבור), כיון שזה נעשה מציאותו, טבעו ורגילותו, באופן שיכול לעמוד „על רגליו“, ולא יצטרך לרב ומחנך שלו – „שלהבת עולה מאלי“.

ו. ויש לומר יתירה מזה: העבודה ד„מאלי“ גופא יכולה להיות בשני אופנים:

(א) אע"פ שמצד עצמו גופו הגשמי של יהודי אינו מאיר לכתחילה ב„נר מצוה ותורה אור“ ו„כל מעשך לשם שמים“ כו', מעבדים את הגוף ומרגילים אותו באופן שהרגל נעשה טבע שני⁵⁰, ועד טבע ראשון⁴⁹, שיקיים תומ"צ „מאלי“. אבל זה כדבר נוסף על מציאותו – כיון שהוא (גופו הגשמי) מצ"ע לא הי' שייך לעבודה זו, והראי' שצריכים להרגיל אותו בזה, אלא שעי' „הרגל – נעשה טבע“ [נוסף לזה, הרי טבע עצמו קשור עם מדידה והגבלה, ע"פ הגבלת הטבע שלו].

(ב) עי"ז שמגלים איך שמציאותו של יהודי – גם גופו הגשמי – קשורה עם הקב"ה, ובשלשון הידוע⁵⁶: המציאות האמיתית של יש הנברא היא המציאות

(55) ראה גם שיחת ש"פ בהעלותך תשמ"ט (ס' השיחות ח"ב ע' 525 ואילך). ועוד.

(56) ראה ביאורו לאדהאמ"צ בשלח מג, ג. –

וכדמשמע שם, שענין זה הוא בעיקר בנוגע לגוף

ישראל. וראה סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 520 הערה 42.

וש"נ.

(57) תניא פ"ד (ח, ב). אגה"ק ס"י (קיד, ב

ואילך). ובכ"מ.

(58) ראה בכ"ז בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 212

ואילך. וש"נ.

קדושה⁵⁹, ז.א. שדוקא באמצעות החפץ של קדושה נפעלת שבועת האדם (שלא היתה ע"י שבועת האדם בפני עצמו⁶⁰, אע"פ שקדושת החפץ נעשתה ע"י האדם), שנעשה מקושר לקיום השבועה⁶¹ [וגם שבועה מלשון שובע, מושבע בכחות הבאים ע"י השבועה, כידוע הפירוש⁶² ב"משביעין אותו תהי צדיק כו"⁶³] – שזה מורה שכח הקדושה שבהחפץ נעשה "עולה מאלי" מהחפץ עצמו, וזה פועל בשבועת האדם (גם מלשון שובע⁶⁴).

וכפי שזה בנוגע לחפצא של קדושה בקרבנות: הגם שקדושת הקרבן נעשית ע"י האדם המקדש את הקרבן, הרי הקרבן מתקדש בקדושת הגוף, שאינה נפקעת⁶⁵,

59) שבועות לה, סע"ב. רמב"ם הל' שבועות פ"א ה"ח. שו"ע חו"מ ספ"ז ס"ג.

ובדוגמת זה ה' אצל אברהם (גם קודם מ"ת) כאשר השביע את אליעזר באמרו (חיי שרה כד, ב) "שים נא ידך תחת ירכי" (אף שזה היפך הצניעות), "לפי שהנשבע צריך שיטול בידו חפץ של מצוה" (פרש"י שם), והחפצא של מצוה היחידי קודם מ"ת ה' במצות מילה (ראה בארוכה לקו"ש ח"א ע' 40. ח"ג ע' 760. חט"ז ע' 213). [וצ"ע הטעם שלא השביע אותו בחפצא דקדושה של קרבנות, שכיון שכל ענין הקרבן הוא שמשנתה מציאותו להיות עולה לה', מסתבר לומר, שגם בקרבנות שלפני מ"ת ישנו הגדר דחפצא דקדושה].

60) והדיינין שהשביעו בלא נקיתת חפץ בידו הרי אלו טועים, וחזור ונשבע וספר תורה בידו – רמב"ם שם ה"א, משבועות שם. רמ"א חו"מ שם.

61) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 271 ואילך. וש"נ. 62) קיצורים והערות תניא ע' נז. ד"ה תניא בספ"ג נדה כו' וד"ה ועשית חג שבועות להצ"צ (קטעים מהם נעתקו בליקוט פירושים וכו' לתניא שם). סה"מ תרח"ץ ע' רל"ט.

63) נדה ל, סע"ב.

64) ושובע דקדושה הוא באופן ד'מעלין בקודש" (עולה"). 65) חולין קלט, א. וגם בנוגע לקדושת דמים, ההלכה היא שאינה נפקעת (רמב"ם הל' שחיטה פ"ג ה"ב ובכסף משנה שם).

הקדושה נשאת באופן ד'מאלי", עד שהקרבן מכפר על האדם (הגם שקדושת והקרבן הקרבן היא דוקא ע"י האדם המקדיש והמקריב את הקרבן, כמ"ש "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" (וכיו"ב)).

ויש לומר החידוש בזה, שאע"פ שמצ"ע אין גשמיות העולם קשורה עם קדושה, ובכדי להמשיך שם קדושה, עד לאופן שייעשה מזה חפצא של קדושה – צריכים להגיע לכחו של הקב"ה שמחבר הפכים (וזה ניתן במ"ת, כאשר נתבטלה הגזירה⁶⁷ בין עליונים ותחתונים)⁶⁸, הרי הקב"ה נתן כח (ליהודי), שע"י עשיית מצוה עם דבר גשמי ייעשה הדבר הגשמי עצמו חפצא של קדושה באופן ד', עולה מאלי", שלא צריך כביכול לכח העליון (וכח האדם) להמשיך בו קדושה⁶⁹.

66) ויקרא א, ב.

67) תנחומא וארא טו. שמור"ר פ"ב, ג.

68) ראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 887 ואילך.

ח"ד ע' 1253 ואילך. ובכ"ח.

69) ויש לומר הטעם לזה, שהוא מצד כח העצמות שביש הנברא (גשמיות העולם), ש"הוא לבדו (מהותו ועצמותו) בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש" (אגה"ק ס"כ – קל, ריש ע"ב), שענין זה מתגלה בעולם ע"י קיום התומצ"צ בגשמיות העולם (כפי שיהי' בשלימות הגילוי לע"ל, כמ"ש (ישעי' מ, ה), ובגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו גו"ה)*.

ואולי יש לומר באופן אחר, שמכיון שהוא ית' כל יכול, ואינו מוגדר בשום גדר ח"ו – הרי ביכלתו ליתן כח בהנבראים, שלאחרי שממשיכים בהם קדושה (ע"י קיום מצותו של הקב"ה) ה"ז "עולה מאלי". וע"ד המדובר במ"א (לקו"ש חכ"ז ס"ע 252 ואילך. ועוד) בנוגע להתהוות הנבראים,

(*) וע"ד המבואר לעיל (ט"ה) בנוגע לישראל. אלא שבישראל, הרי מציאותם גופא הוא (כביכול) העצמות, משא"כ כח העצמות בעולם (ראה לקו"ש ח"ב ע' 75. סה"ש תשמ"ח שבהערה 56).

ויומתק בזה שיהושע הוא, כפני לבנה – שלבנה מקבלת מ"פני חמה" (משה), אבל לאח"ז נעשה זה אור משלה (עולה מאלי"), מעלת אור הלבנה.

יג. ויש לקשר זה גם עם כך שבשבוע דפ' בהעלותך (וקורין פ' שלח בשבת בתפלת מנחה) נעשית העלי' והשלימות (ויכולו¹⁰⁸) דחמשה עשר בסיון, כאשר נעשה "קיימא סיהרא באשלמותא"¹⁰⁹ דחודש סיון – המעלה ושלימות דאור הלבנה, ודישראל הדומין ומוגין ללבנה¹¹⁰, והם עתידיים להתחדש כמותה¹¹¹.

ומט"ו סיון באים לט"ז – ד' פעמים ד' – סיון, וטו"ב סיון, וח"י סיון, עד לשבת זו י"ט סיון, שממנה נכנסים אח"כ ליום ראשון כ"ף סיון – שיש בו מעלת התשובה ומעלת הצדיקים יחד, עת רצון תענית כ"ף סיון¹¹², העבודה ד', שלהבת עולה מאלי" אבל במצב טוב:

איתא במגן אברהם¹¹³, ש"נוהגין להתענות עשרים בסיון בכל מלכות פולין". אעפ"כ רבותינו נשיאינו לא נהגו כן, אפילו בזמן שכ"ק מו"ח אדמו"ר ה' בפולין (וכמה נהגו אז להתענות שם).

ויש לומר שאין זה באופן שאצל רבותינו נשיאינו חסרה ח"ו המעלה דתענית בעשרים בסיון, אלא אדרבה: המעלה שבוה ישנה – ע"י שלא מתענים (ע"ד מעלת פורים שלגבי יום (שהוא)

108) תשא לג, יא.

109) ב"ב עה, א.

110) שלח יד, ז.

111) ראה לקו"ת בפרשתנו עה"פ.

112) פרש"י שם יג, ג.

113) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 102. וש"נ.

114) משנה סנהדרין קח, א.

115) סוטה לז, ריש ע"ב (כגירסת הע"י).

פרש"י ר"פ שלח.

108) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א.

אוה"ת עה"פ. ועוד.

109) זח"א קנ, רע"א. ועוד.

110) סוכה כט, א. ב"ר פפ"ו, ג.

111) סנהדרין מב, א.

112) נזכר במג"א או"ח סו"ס תקפ (נעתק לקמן בפנים).

113) שם. וראה גם מג"א שם סקס"ח סק"ח.

תורה), משא"כ הספר הששי מתחיל בענין בלתי רצוי - „ויהי העם כמתאוננים“, ולאחרי זה אודות חטא מרים ולאחרי זה - חטא המרגלים בפ' שלח, ומעשה קרח בפ' קרח וכו' [וגם הספר השביעי - „אלה הדברים“, „דברי תוכחות“⁹⁴], כיון שמהספר הששי בתורה - נעשית נתינת מקום שלאחרי ריבוי השתלשלות תהי' ירידה בעולם, לכן הספר מתחיל בענין של ירידה בתורה עצמה [אבל בהיותו כתוב בתורה ה"ה כולו קדושה - ע"ד „יעקב“ ועשו האמורים בפרשה⁹⁵, אלא שמהספור בתורה נעשית אח"כ נתינת מקום לאחרי השתלשלות כו' לירידה בעולם];

אבל לאידך גיסא, הרי זה גם ספר בתורה, ויתירה מזה - ספר זה מתחיל וכולל בתוכו את פ' בהעלותך את הנרות, הכוללת את הדלקת כל ז' הנרות „עד שתהא שלהבת עולה מאליה“ - וזה נותן כח שהאור האלקי ד"נר מצוה ותורה אור" יגיע גם למצב של ירידה למטה („ויהי העם כמתאוננים“), עד שגם שם יפעל הענין ד"שלהבת עולה מאליה" [שמורה על שלימות ואמיתית העבודה, כנ"ל] - ע"י עבודת התשובה, עד שלימות התשובה (מאהבה), שע"ז נעשה „עולה מאליה“ - המעלה שה"מאליה" באה ע"י תשובה על החטא דוקא (שלא נמצאת אצל צדיקים, עד שבמקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו⁹⁶) - ודוגות נעשו לו כזכיות⁹⁷,

עד זכיות ממש⁹⁸, „הואיל ועל ידי זה בא לאהבה רבה זו“⁹⁹.

ואולי יש לומר, שזהו הטעם לכך שהתחלת ספר הששי הוא ב"ויהי העם כמתאוננים" וזה כתוב בפ' בהעלותך את הנרות - כיון שהכוונה בסיפור זה בתורה הוא בכדי לתת כח (מהתורה) לעבודת התשובה [וכמרומו גם בכך שנאמר „כמתאוננים“, בכ"ף הדמיון, כיון שבנ"י אינם שייכים ל"מתאוננים" ממש, אלא „כמתאוננים“, בכוונה אמיתית - שמוזה תצא המעלה דתשובה].

ומזה נמשך הכח לעשות את העבודה בעולם כפשוטה, וגם להפוך את הדברים הכי תחתונים שבעולם שיאירו „מאליה“ באור אלקי.

והכח לזה בא מהספר שלפניו, החמישי (סיום המדות) - „ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אייבך וינוסו משנאיך מפניך“ (בירור הלע"ז), ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל (השראת השכינה¹⁰⁰ - גילוי הקדושה).

יב. ועד"ז מובן גם בנוגע לפרשת המרגליים (בפ' שלח), ובהקדים השאלה: (א) כיצד יתכן שהתורה מספרת בפרטיות את פרשת המרגלים, שהיא בגנותן של המרגלים - בו בזמן שהתורה נוהרת לדבר אפילו בגנותה של בהמה אינה טהורה?¹⁰¹ (ב) ההפסורה, שצריכה הרי להיות „מענין הפרשה“¹⁰², מדברת אודות שליחת מרגלי חרש ע"י יהושע¹⁰³ שנפעלה

(94) ראה לקו"ש ח"ז ע' 187 הערה 48.

(95) תניא פ"ז (יב, א).

(96) ראה יבמות סג, סע"ב ואילך. ספרי ופרש"י עה"פ.

(97) פסחים ג, א. ב"ב קכג, א.

(98) טושו"ע או"ח ר"ס רפד. שו"ע אדה"ז שם וסרפ"ג. טווא"ח סתכ"ח. רמ"א שם סכ"ח.

(99) יהושע ב, א ואילך.

(89) ספרי ופרש"י ר"פ דברים.

(90) ל' רש"י ר"פ תולדות.

(91) ראה לקו"ש ח"ב ע' 342. וראה שם ע' 114.

חט"ו ע' 198. ח"ל ע' 144-5. ס' השיחות תשמ"ח ח"א סע" 36 ואילך.

(92) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.

(93) יומא פ, ב.

מאליה, ומעורר אותו לעבודתו.

וכמובן בפשטות גם אצל ילד - כמדובר לעיל (ס"ב) שההוראה מ"שלהבת עולה מאליה" (שהובאה בפרש"י - לכן חמש למקרא) היא לכל בני"י, גם לטף:

כאשר קובעים בחדרו של הילד חומש, סידור, קופת-צדקה וכיו"ב¹⁰⁴ - צריכים לקבוע זאת במקום כזה ובאופן כזה, שלאחרי שקבעו זאת, לא צריכים יותר את האדם הקובע, ואפילו לא את הילד, שיוכרז להשתמש בחומש וכיו"ב, אלא כאשר הוא נכנס לחדר הרי החומש עצמו „עולה מאליה“ ומעורר אותו שיסתכל וילמד בו; ועד"ז הסידור. ועד"ז קופת-הצדקה - מונחת בכזה מקום ובאופן בולט כזה, שזה מעורר את הילד שיכניס בה פרוטה לצדקה.

ועד"ז בכל הענינים דחינוך ילדי ישראל, ומזה מובן גם בנוגע לדברי הרשות של מבוגרים, ועאכו"כ ע"י קיום המצוות שלהם - שזה צריך להעשות באופן, שהחפצא עצמו (שעמו עושים את המצוה) - הוא „עולה מאליה“, עד שזה מזכיר ליהודי אודות עבודתו.

ט. ע"פ הנ"ל יובן הענין ד"ויהי העם כמתאוננים" - התחלת הספר הששי ד"שבעה ספרי תורה", והשייכות לפ' בהעלותך:

התוכן ד"בהעלותך את הנרות" - „עד שתהא שלהבת עולה מאליה“ - הוא, שעבודת היהודי צריכה להיות באופן שהוא מדליק ומאיר את עצמו וחלקו בעולם וכל העולם ב"נר מצוה ותורה אור", עד באופן „שתהא שלהבת עולה מאליה“, שגם מציאות האדם (גופו הגשמי) - שמצ"ע מעלים על אור הנשמה

[בדוגמת ענין הנרות בפשטות, שצריכים את האדם המדליק בכדי להדליק את הנר, כיון שהפתילה הגשמית והשמן הגשמי מצ"ע לא יכולים להדליק מעצמם; אבל לאחרי שמדליקים אותם באופן המתאים - הרי הם דולקים „מאליה“, הפתילה הגשמית והשמן הגשמי נעשים מקור לאור הנר (וכאשר לא נשאר פתילה ושמן, הרי זה נכבה)].

ח. ועד"ז הוא גם בנוגע לעבודה בעניני הרשות: „כל מעשיך“ של יהודי צריכים להעשות „לשם שמים“, ויתירה מזה - „בכל דרכיך דעהו“, ז.א. שנוסף על כך שזהו לשם שמים (לדוגמא, שאוכל בכדי שיהי' לו כח ללמוד תורה ולקיים מצוות), עושים מזה גופא הכשר מצוה וכיו"ב, עד ש"דרכיך" גופא נעשים (חלק מ)„דעהו“ עצמו¹⁰⁵. ולא רק שלא זקוקים שהיהודי יעשה זאת כל פעם מחדש, אלא אדרבה: דבר הרשות עצמו הוא „עולה

שביכלתו ית' להמציא הנמצאים באופן כזה שלאחרי שנמצאו לא יהיו צריכים אליו [דאף שע"פ שכל מוכרחת להיות התהוות הנמצאים באופן שיהיו תמיד צריכים אליו (וכמבואר בתניא (שעה"ה"א פ"ב. וראה בארוכה ד"ה ת"ר ג"ת תרמ"ג ע' לו ואילך). ובכ"מ] דענין בריאת יש מאין מחייב שכה הפועל צריך להיות תמיד בהנפעל להוותו מאין ליש) - הרי, מכיון שהוא ית' הוא „נמנע הנמנעות“ (ראה שו"ת הרשב"א סת"ה. הובא בספר החקירה להצ"צ לד, ב. סה"מ תרע"ח ע' תכ. ועוד), הרי ההוכחות דשכל אינם ראיות באיזה אופן היתה הבריאה. אבל בנוגע להתהוות - יש מקור בתורה, וכן קיבל אדה"ז מרביתו, שההתהוות היא בכל רגע ורגע מחדש (שעה"ה"א פ"א); משא"כ בנוגע להמשכת הקדושה בהנבראים, י"ל שלאחרי שנמשך פעם הא' הקדושה בתוכם (ע"י קיום מצוה בדבר הגשמי), הרי הקדושה „עולה מאליה“, כנ"ל. ועצ"ע. ואכ"מ.

(70) ראה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104 ואילך. ובכ"מ.

(71) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 420.

– יהי, "שלהבת עולה מאליי" ב, נר מצוה ותורה אור", ועד"ז גם לפעול במציאות העולם, ע"י עשיית הדברים הגשמיים בעולם חפצא של קדושה.

ומזה מובן, ששלימות העבודה היא כאשר ה, "בהעלותך את הנרות", עד שתהא שלהבת עולה מאליי" נפעל וחודר בכל פרטי האדם ובכל פרטי העולם, מהענינים הנעלים עד הענינים הכי תחתונים – כיון שהעבודה באופן ד, "מאליי" היא הרי אבן הבותן שהעבודה היא בתכלית השלימות ובתכלית האמת גם מצד מציאות האדם ומציאות העולם (ולא רק מצד הכח העליון, או עכ"פ מכחו של המדליק את הנרות), ולכן ה"ז צריך לחדור בכל פרטי הדרגות, עד גם לחלק הכי תחתון, שגם הוא יאיר "מאליי". ואדרבה: דוקא ע"ז שהתחתון ביותר מאיר "מאליי" באור האלקי, ה"ז מורה על שלימות ואמיתית הענין דעבודה "מאליי" (גם בדרגות הנעלות יותר). ע"ד משל הידוע⁷², שדוקא ע"י הגבהת החלק הכי תחתון של הבנין, מגביהים את כל הבנין, גם את הדרגות הנעלות ביותר של הבנין.

עפ"ז מובן מדוע הציווי ד, "בהעלותך את הנרות" נאמר לאהרן כהן גדול⁷³ (והוא קיים זאת בפועל) – כיון שענינו של אהרן הוא כמפורש במשנה⁷⁴ – "הוי מתלמידיו של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה": יש לו אהבה אפילו ל, "רחוקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראי" בשם בריות בעלמא"⁷⁵

(72) תו"א בראשית ד, א.

(73) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 315 ואילך. ובכ"מ.

(74) אבות פ"א מ"ב. וראה בארוכה אדר"נ פ"ב.

(75) תניא פל"ב (מא, ב).

(מעלתם היחידה היא שהם נבראו ע"י הקב"ה), "ומקרבן לתורה" – הוא מקרב את ה, "בריות" שנמצאים בדרגא הכי תחתונה לתורה שהיא למעלה מכל העליונים, באופן כזה שהוא מקרב אותם (ה, "בריות") עצמן לתורה (ולא ח"ו לקרב את התורה אליהם⁷⁶), עד שהם נעשים "שלהבת עולה מאליי".

ומזה שכך נפעל אצל בניי (שגם ה, "בריות" הם "עולה מאליי") נמשך גם הכח בעולם, להאיר גם את החלק הכי תחתון שבשולט, עד באופן ד, "שלהבת עולה מאליי".

י. החילוק בין שני עניני העבודה הנ"ל – (א) עבודת עצמו, (וב) העבודה בעולם, ובפרטיות – (א) העבודה בעניני קדושה, (וב) העבודה בעניני העולם, עד בחלק הכי תחתון, "בריות") – הוא ע"ד החילוק בין מספר חמשה ומספר שבעה.

וכפי שהוא בקדושה (שמשם זה משתלשל אח"כ למטה): הן בניי והן התורה מתחלקים לשתי חלוקות אלו: שבעת נרות המנורה הם כנגד שבעת הסוגים שבהם נחלקים כל נשמות ישראל, כנגד השבעה מדות: יש עובד מאהבה, יש עובד מיראה וכו', עד מלכות⁷⁷; ועד"ז ישנה חלוקה של בניי לחמשה דרגות – כנגד חמשה חומשי תורה, וי"ל שזה נרמז בפרק⁷⁸ דשבת זו: "חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן

(76) ראה לקו"ש שם ע' 316. חס"ו ע' 198. ובכ"מ.

(77) לקו"ת ריש פרשתנו (כס, ג). – ולהעיר, שבלקו"ת שם לא נזכר אודות העבודה שכנגד מדת היסוד (וכן לא בהעתקתו שבאוה"ת פרשתנו ע' שלו). וראה אוה"ת פרשתנו ע' של, שמבאר העבודה של מדת היסוד, ומוסיף: יסוד אינו מדה בפ"ע כ"א הוא כללות לכל הה' מדות הנ"ל.

(78) פ"ב מ"ט.

והשביעית; וכפי שהם נחלקים לחמשה – כלומדי חמשה חומשי תורה ופירושה כולו (חמשה תלמידים היו לריב"ז⁸⁰), שכל ענינו ה' תורה וקדושה⁸⁶), קשור בעיקר עם קדושה (ה' ספירות).

ועד"ז הוא גם החילוק בתורה בין החלוקה ע"ד הרגיל לחמשה חומשי תורה (ע"ד החמשה תלמידים) – כיון שעיקר ענין התורה קשור עם קדושה; אבל היות שהתורה צריכה גם לפעול בעולם שנברא בשבעת ימי בראשית (ו, "כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם"⁸⁷), לכן ישנה גם החלוקה ב, שבעה ספרי תורה, כולל הדרגא הששית והשביעית, מקור ההשפעה בעולם.

יא. וזה מתאים גם עם התוכן ד, "שבעה ספרי תורה": חמשת הספרים הראשונים – שתוכנם הכללי מרומז בשמותיהם (בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, ויהי בנסוע הארון) – קשורים (ובפרט התחלת הספרים) בעיקר עם קדושה (בריאית העולם, שמות בניי ישראל, ויקרא אל משה, מנין בניי ישראל במדבר סיני⁸⁸), ויהי בנסוע הארון –

(86) שוהו א' הביאורים בזה, שדוקא סמוך לפטירתו בכה ריב"ז ואמר איני יודע באיזו דרך מוליכים אותי (ברכות כה, ב), כי במשך כל ימי חייו של ריב"ז ה' עסוק לגמרי בלימוד התורה וקיום המצוות* (מילוי שליחותו ועבודתו בעוה"ז), ולא ה' לו פנאי לחשוב אפילו אודות תיקון נפשו כו' (ראה לקו"ש חס"ו ס"ע 271 ואילך. וש"ג).

(87) רמב"ם סוף הל' חנוכה (מספרי נשא ו, כג. ראה לקו"ש ח"ח ע' 340 ואילך).

(88) ד, "מתוך חיבתך לפנני מונה אותם כל שעה" (פרש"י ר"פ במדבר).

(*) דגם זה ש.מ. שנה עסק בפרקמטיא" (ר"ה לא, טע"ב. סנהדרין מא, טע"א) – מובן ופשוט שהי' בתכלית ושלימות הקדושה, באופן דכל מעשך לשם שמים ובכל דרכך דענו (ראה לעיל ס"ח).

זכאי", ומבואר במפרשים⁷⁹, שמוכרחים לומר שלריב"ז (שהי' נשיא הסנהדרין, עד שבבקשתו "תן לי יבנה וחכמי"⁸⁰) ישנו קיום לימוד התורה עד היום הזה) היו יותר מחמשה תלמידים, אלא שהפירוש בזה הוא – שכל תלמידיו, וכל התלמידים ולומדי התורה בכלל (כל בניי – עליהם נאמר⁸¹ "וכל בניך לימודי ה'"), נחלקים לחמשה סוגים ודרגות⁸².

וכך כנ"ל גם התורה נחלקת ל, "שבעה ספרי תורה", ול, "חמשה חומשי תורה".

אחד החילוקים ביניהם (חמשה ושבעה): חמשה קשור בעיקר עם העבודה בקדושה (ובכללות – עבודת עצמו), ושבעה קאי על העבודה גם בעולם ("בריות"). וכפי שזה בהמדות (ספירות) העליונות: חמש מדות מחסד עד הוד כוללות את (עיקר) המדות, כידוע⁸³ שהספירה החמישית (הוד) היא ה, "סוף ותשלום הספירות בעיקר המדות", והספירה הששית והשביעית (יסוד ומלכות) הם מקור ההשפעה לביי"ע⁸⁴, עלמא דפרודא⁸⁵.

וזהו מהחילוקים בין בניי כפי שהם נחלקים לשבע דרגות (כנגד שבעת הנרות) – שזה כולל את כל הדרגות דבניי, גם הדרגות התחתונות (עד "הרחוקים מתורת ה' כו' בריות בעלמא"), כנגד הדרגא הששית

(79) ראה מדרש שמואל כאן, בשם הרשב"ץ.

(80) גיטין נו, ב.

(81) ישע"י נד, יג.

(82) ראה מד"ש כאן: עיין (ריב"ז) בכללות מזגיהם שבהם יכולו פרטי שבחיהם (של כל התלמידים) בשבחו זה של כל א' וא'.

(83) סידור עם דא"ת דש, א.

(84) אוה"ת פרשתנו ס"ע שעד – בביאור החילוק דחמשה חומשי תורה ושבעה ספרי תורה.

(85) ראה תו"א בראשית ג, א. ובכ"מ.